

**Біленський заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів
Володимирецької селищної ради**

Схвалено

Рішення методичного об'єднання
вчителів української мови та літератури

від 26 серпня 2022 року

Протокол №1

Схвалено

Рішення педагогічної ради
від 30 серпня 2022 року

Протокол №1

**УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДЛЯ 5 КЛАСУ**

Розроблена на основі модельної програми «Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.)

Зміст навчальної програми забезпечує підручник «Українська література . 5 клас» (авт. В.Заболотний, О.Заболотний, О. Слоньовська, І. Ярмутьська ; Київ , «Генеза», 2022)

Підготувала Лариса КОЦАР

2022\2023 н.р.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3-4
Нормативно-правова база, на основі якої укладено програму.....	3
Мета	3
Завдання.....	3
Структура навчальної програми.....	3-4
3 II. ОСНОВНА ЧАСТИНА (зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів).....	5-13
РОЗДІЛ I. «Мистецький спадок нащадкам» - 26 год.....	5-6
Тема 1. Невичерпні джерела мудрості – 10 год. (Художня література як мистецтво слова. Початок словесного мистецтва. Фольклор. Міфи, легенди, перекази. Загадки, приказки, прислів'я).....	5-6
Тема 2. Велике диво казки – 16 год.....	6-8
Народні казки – 7 год.	6-7
Літературні казки – 9 год.....	7-8
РОЗДІЛ II. «Малює світ поезія» - 9 год.....	8- 9
Тема 3. Музика поетичного слова – 9 год.	9
РОЗДІЛ III. «Від казки до книги буття» - 23 год.	9-12
Тема 4. Книжка вчить, як у світі жить – 23 год.....	9
8 Історичне минуле в літописних оповіданнях – 4 год.....	9-10
Світ природи і людини у художній прозі – 9 год.....	10-11
Пригоди і фантастика у сучасній прозі – 8 год.	11-12
Науково-художня та науково-популярна література – 2 год.....	12
Узагальнення та систематизація вивченого – 4 год.....	12
Література рідного краю – 4 год.....	12
Позакласне читання - 4 год	12
Для вивчення напам'ять	13
ДОДАТОК 1 .Список творів для додаткового читання	14
ДОДАТОК 2 .Електронні ресурси з української літератури для учнів.....	15
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	16

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Нормативно-правова база, на основі якої укладено програму

Навчальна програма укладена - відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30. 09. 2020 р. № 898) з урахуванням Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. № 235). - на основі модельної навчальної програми «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.) (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795) - за підручником «Українська література. 5 клас» (**автори:** В.Заболотний, О.Заболотний, О. Слоньовська, І. Ярмутьська, Київ «Літера ЛТД»)

Навчальна програма є основою для календарно-тематичного та поурочного планування, у якому вчитель самостійно, враховуючи запропоновану кількість годин на вивчення тем у межах розділу, розподіляє години на вивчення художніх творів і види навчальної діяльності, планує види роботи, спрямовані на опанування змісту матеріалу та формування вмінь і навичок учнів, опрацювання різних рубрик програми. Це дасть змогу вчителю вільно й творчо підійти до реалізації програми в кожному класі, врахувати інтереси й рівень підготовки учнів, конкретні умови викладання (наявність художніх текстів; можливість використання інформаційно-комунікаційних технологій; знання української мови і літератури, історії та інших предметів; підготовка до контрольного оцінювання тощо).

Головна мета: розвиток і формування грамотного, естетично розвинутого і творчого читача з гуманістичним світоглядом, який володіє українською мовою, читає інформаційні та художні тексти задля духовного, культурного та національного самовираження, для збагачення емоційного досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтирів і ставлень..

Завдання – формувати вміння сприймати літературний твір як мистецьке явище, розуміти його оригінальну своєрідність, давати власну аргументовану оцінку; – формувати вміння визначати національну своєрідність та загальнолюдську значущість творів класичної та сучасної української літератури; – формувати вміння осмислено сприймати, оцінювати, декодувати художній текст через свідоме оволодіння літературними поняттями та термінами; – розвивати інтерес і здатність до самостійної читацької діяльності для задоволення різних потреб читача; – формувати вміння самостійно працювати з різними видами і джерелами інформації; – відпрацьовувати комунікативні вміння, образне, логічне та критичне мислення, культуру полеміки; – формувати вміння безпечного і критичного використання медіапродукції, здатності створювати медіапродукти і спілкуватися за допомогою медіазасобів.

Структура навчальної програми

Навчальна програма предмета «Українська література» для 5 класу містить:

1. Пояснювальну записку
2. Основну частину, у якій зазначено для кожного класу зміст навчального предмета (за розділами, темами), очікувані результати навчання учнів (що корелюють із результатами навчання та орієнтирами для оцінювання учнів у мовно-літературній галузі відповідно до Державного стандарту), види навчальної діяльності учнів (за розділами)
3. Додатки: 1) список творів для додаткового читання учнів; 2) електронні ресурси з української літератури для учнів .

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА (зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів)

Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей – 5 год.
(I семестр – 2, II семестр - 3)

Розвиток мовлення – 4 год. (I семестр – 2 (у+п), II семестр – 2 (у+п))

Виразне декламування напам'ять – 2 год.

Позакласне читання – 4 год.

Література рідного краю – 4 год.

ОБОВ'ЯЗКОВА КІЛЬКІСТЬ ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Семестри	I	II
Контрольні роботи	3	3
<u>у формі:</u>		
• контрольного класного твору;	–	1
• виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання тощо)	3	2
Уроки розвитку мовлення* (РМ)	2 (у+п)	2 (у+п)
Уроки позакласного читання (ПЧ)	2	2
Література рідного краю (ЛРК)	2	2
Виразне читання	1	1
Повторення та узагальнення	-	1
Перевірка зошитів	4	5

№	К-сть годин	Зміст навчального предмета	Очікувані результати навчання	Види навчальної діяльності учнів (за вибором учителя)
РОЗДІЛ I. «Мистецький спадок нащадкам» - 26 год. Тема 1. Невичерпні джерела мудрості – 10 год. (Художня література як мистецтво слова. Початок словесного мистецтва. Фольклор. Міфи, легенди, перекази. Загадки, приказки, прислів'я)				
1.	1	Види мистецтва. Художня література як мистецтво слова. Образне слово – першоелемент літератури. ТЛ: образне слово	Учень/учениця розуміє значення і роль художнього слова в житті людини, називає види мистецтва, відрізняє художню творчість від інших видів діяльності людини; співвідносить зміст сприйнятого тексту з культурним контекстом; визначає основну і другорядну інформацію, важливі деталі в тексті; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком» або ін.), визначення провідної думки та деталей почутого та/або прочитаного тексту, формулювання запитань до тексту, відповіді на запитання до тексту, творчий переказ тексту, коментування та інтерпретація тексту, самостійне збирання інформації, написання мінітвору або створення посту для соцмереж, дискусія (очно або в онлайн-середовищі), розповідь про улюблений твір, виокремлення і пояснення окремих мовних явищ у своєму і чужому мовленні. Виразне читання (зокрема й напам'ять) прислів'їв, приказок, загадок. Укладання тематичного словничка прислів'їв і приказок (дружба, праця, знання тощо). Складання авторських загадок різних видів. Словесне/графічне малювання відгадок до загадок. Навчальний індивідуальний або груповий проєкт «Записник фольклориста». «Асоціативний ряд», «Коло ідей», Гронування «Образ героя», Карта розуму «Фольклорні форми», Дослідження-порівняння явищ «Прислів'я чи приказка?» «Знайди спільне Гра «Віднови прислів'я», «Хмара слів»
2.	3	Початок словесного мистецтва. Фольклор як усний різновид словесного мистецтва. Міфи та легенди. Чарівні істоти українського міфу. Легенди міфологічні, біблійні, героїчні. Герої легенд. Первісні уявлення людини про світ, добро і зло та їхня роль у житті людини в міфі « Берегиня ». Уявлення про всесвіт і людину у народних легендах « Про зоряний Віз », « Чому пес живе коло людини? » Добро і зло, їхня роль у житті в легендах « Як виникли Карпати », « Неопалима купина ». Реальні та фантастичні елементи людської поведінки. ТЛ: фольклор, міф, легенда	Учень/учениця читає міфи, легенди, народні перекази у різний спосіб відповідно до мети читання; розрізняє міфи та легенди за тематичним спрямуванням та жанровими особливостями; переказує зміст міфів та легенд, визначаючи тему; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; співвідносить зміст переказу з історичним і культурним контекстом; переказує зміст твору відповідно до завдання, визначає тему переказу; характеризує персонажів, урахувавши їх емоційний стан, поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; поєднує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів; унаочнює та візуалізує зміст, використовуючи різні засоби для відтворення змісту	
3.	2	Народні перекази про звичаї та традиції запорозьких козаків, про лицарство та відвагу захисників рідного краю. Зміст та жанрові особливості народних переказів « Прийом у запорожців », « Про		

		запорожців», «Як Сірко переміг татар». ТЛ: народний переказ		
4.	3	Малі фольклорні форми. Загадки. Тематичні групи загадок (загадки про людей, про природу, про рослини, про тварин). Зміст і форма загадок. Віршовані загадки. Прислів'я та приказки. Тематичні групи прислів'їв та приказок (про стосунки людей, про природу, про рідний край, вірування, господарську діяльність людей). Точність, дотепність та повчальний характер прислів'їв та приказок. Жанрові особливості. Засоби художньої виразності в загадках, прислів'ях, приказках. ТЛ: загадка, прислів'я та приказки, метафора		
5.	1	Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей		
Тема 2. Велике диво казки – 16 год.				
Народні казки – 7 год.				
6.	6	Народна казка, її яскравий національний колорит. Народне уявлення про добро і зло в казці. Наскрізний гуманізм казок. Тематика народних казок. Побудова казки. Дійові особи в казках. Казки про тварин. Алегоричний зміст казок про звірів « Вовк і чапля », « Лисиця та рак ». Побутові та фантастичні казки. Народні уявлення про добро і зло в казках. Засоби художньої виразності в казці. Виразне читання казки. Мудрість і порядність простої людини в народній казці « Мудра дівчина ». Пошуки правди в народній казці « Про правду і кривду » Символіка казки « Яйцерайце », відображення у ній світогляду, звичаїв та обрядів, морально-етичних принципів українців Фантастичне й реальне в народній казці « Летючий корабель » ТЛ: народна казка,	Учень/учениця читає народні казки (про тварин, побутові, фантастичні) у різний спосіб відповідно до мети читання; розрізняє фольклорні й авторські твори, наводить приклади; знає назви, сюжети кількох фольклорних творів, самостійно визначає жанрові ознаки казок; знаходить у казках відому і нову інформацію; визначає спільні та різні елементи змісту і форми казок; формулює тему та основну думку казки; використовує заголовок для оптимізації роботи з текстом; переказує зміст казки відповідно до завдання; відповідає на запитання за змістом казок; характеризує поведінку та вчинки персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу казки; висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне або ін.), усний переказ змісту казки (або уривку) з акцентуванням на окремих деталях, формулювання запитань до тексту, відповіді на запитання до тексту, творчий перифраз реплік персонажів, унаочнення та візуалізація змісту почутого та/або прочитаного художнього тексту/ медіатексту, виокремлення головної і другорядної інформації в тексті, формулювання теми та основної думки тексту, проведення паралелей між образами та ситуаціями тексту й власним життєвим досвідом, висловлювання в усній та/або письмовій формі власних почуттів і ставлень до казкових персонажів і подій, створення власного письмового висловлення (мінітвір або ін.) про вчинок / вчинки персонажа(ів) із дотриманням

		дійова особа, алегорія (практично)	інформації; проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в казках, і власним життєвим досвідом; унаочнює та візуалізує зміст, використовуючи різні засоби для відтворення змісту; створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; коригує текст на основі проведеного аналізу	норм сучасної української мови, добирання доречних засобів мовної виразності, виокремлення у прочитаному тексті мовних одиниць різних рівнів та визначення їхньої ролі у творі, відтворення окремих художніх засобів казки у процесі створення стилізації казки або фанфіку.. «Асоціативний ряд», «Коло ідей», Групування «Образ героя», Структурно-логічна схема «Усе про казку», «Моделювання ситуації
--	--	------------------------------------	--	--

Літературні казки – 9 год

7.	2	Літературна казка. Жанрові ознаки літературної казки. Зв'язок літературної казки з фольклорною. Засоби художньої виразності в літературній казці. Мова автора та мова персонажів. Іван Франко (1856-1916). «Фарбований Лис» Замальовка життєпису письменника, його казкарська творчість. Головні та другорядні персонажі в казці «Фарбований Лис». Викриття хитрості й пихатості Микити Роль діалогів у розкритті характеру головного героя. Морально-етична проблематика твору. ТЛ: літературна казка	Учень/учениця читає літературні (віршовані, казки-п'єси) казки у різний спосіб відповідно до мети читання; знаходить у казках відому й нову інформацію; визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст твору; поєднує інформацію, подану в різні способи у межах одного або кількох текстів; використовує заголовок для оптимізації роботи з текстом; переказує зміст казки відповідно до завдання; відповідає на запитання за змістом казок; формулює тему та основну думку казки; характеризує емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення, толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого; передає з використанням окремих способів і засобів візуалізації враження від почутого повідомлення; проектує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті; формулює висновки відповідно до поставленого	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне або ін.), усний переказ змісту казки (або уривку) з акцентуванням на окремих деталях, формулювання запитань до тексту, відповіді на запитання до тексту, творчий перифраз реплік персонажів, унаочнення та візуалізація змісту почутого та/або прочитаного художнього тексту/ медіатексту, виокремлення головної і другорядної інформації в тексті, формулювання теми та основної думки тексту, проведення паралелей між образами та ситуаціями тексту й власним життєвим досвідом, висловлювання в усній та/або письмовій формі власних почуттів і ставлень до казкових персонажів і подій, створення власного письмового висловлення (мінівір або ін.) про вчинок / вчинки персонажа(ів) із дотриманням норм сучасної української мови, відтворення окремих художніх засобів казки у процесі створення стилізації казки або фанфіку, знаходження і виправлення недоліків та помилок у власному висловленні, аналіз змісту написаного власного висловлення, коригування
8.	2	Василь Королів-Старий (1879- 1941) «Мавка-Вербинка». Замальовка життєпису письменника. Образи фантастичних істот у казці «Мавка-Вербинка». Дійові особи та побудова казки. Елементи сюжету. Добро і зло; світлий, життєствердний погляд на світ та гуманізм твору		
9.	2	Віршована казка. Василь Симоненко (1935-1963). «Цар Плаксій та Лоскотон» Цікава сторінка з життя письменника. Оптимістична й песимістична життєві позиції дійових осіб твору «Цар Плаксій та		

		Лоскотон». Фантастичне й реальне в казці. Казкова історія і сучасне життя. ТЛ: віршована мова (рима, строфа, ритм); головні та другорядні персонажі	завдання на основі аналізу казки; розпізнає основні виражальні засоби в казках, використовує окремі з них; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір; характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття змісту казки; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт; візуалізує зміст, використовуючи різні засоби для відтворення змісту; створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід	тексту на основі проведеного аналізу, творче використання мовних засобів із запропонованих варіантів та обґрунтування зробленого вибору. «Асоціативний ряд», «Коло ідей», Гропування «Образ героя», Структурно-логічна схема «Усе про казку», «Моделювання ситуації»
10.	2	Казка-п'єса як різновид драматичного твору. Олександр Олесь (Кандиба) (1878- 1944). « Микита Кожум'яка » Замальовка життєпису письменника. «Микита Кожум'яка» — драматичний твір на тему народної казки. Зміст та художні особливості казки. Дійові особи. Протистояння добра і зла в драматичному творі ТЛ: драматичний твір, гіпербола		
11.	1	Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей		
РОЗДІЛ II. «Малює світ поезія» - 9 год.				
Тема 3. Музика поетичного слова – 9 год				
12.	8	Лірика. Види лірики (про природу, про рідний край). Ліричний твір, ліричний герой. Картини природи рідного краю в поезіях Тараса Шевченка «За сонцем хмаронька пливе...» та «Садок вишневий коло хати» . Художні описи природи як вияв патріотичних почуттів ліричного героя в поезіях П. Тичини «Не бував ти у наших краях!» та «Гаї шумлять...» . Відтворення краси рідного краю засобами образної мови в поезіях Євгена Гуцала «Зірка», «Чарівники», «Журавлі високі пролітають...» (2 твори на вибір учителя) Пейзаж у поезіях Максима Рильського «Дощ» («Благодатний, довгожданий...»), «Перед грозою», «Осінь-маляр із палітрою пишною...», «Люби природу не як символ...» (2 твори на вибір учителя) Художні образи в поезіях Миколи	Учень/учениця читає вірші про природу з урахуванням особливостей декламації; розвиває вміння відчувати поезію та виокремлювати образ ліричного героя; характеризує особливості віршованої форми; розрізняє тексти різних стилів, типів та жанрів у контексті авторського задуму; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у поезії явищ; характеризує вплив інтонації та засобів виразного читання на сприйняття змісту тексту; пояснює вплив прочитаного тексту на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів; поєднує інформацію, подану в різні способи у межах одного або кількох текстів; оформлює власне висловлення, враховуючи основні засади академічної доброчесності; добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення	Декламація ліричного твору, розповідь про власний емоційний стан під впливом прочитання твору. Вивчення напам'ять: Т.Шевченко «За сонцем хмаронька пливе...», «Садок вишневий коло хати...» 1 вірш П.Тичини (на вибір) 1 вірш Максима Рильського (на вибір) «Асоціативний ряд», гра «Створи ліричний настрій», конкурс декламаторів поезії, мініпроект «Поетичний настрій», твір за метафорою

		Вінграновського «Бабуни дощ», «Сама собою річка ця тече», «Перша коліскова», «Даленіс вечір в бабиному літі...», «Далекими світами...» (2 твори на вибір учителя). ТЛ: лірика, ліричний твір, ліричний герой, пейзаж, персоніфікація.	власного висловлення; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір; удосконалює письмовий текст	
13.	1	Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей		
РОЗДІЛ III. «Від казки до книги буття» - 23 год.				
Тема 4. Книжка вчить, як у світі жить – 23 год.				
Історичне минуле в літописних оповіданнях – 4 год.				
14.	1	Літопис як жанр. Казкові й історичні мотиви літописних сюжетів. Значення літописання для нащадків. «Повість минулих літ» (загальне ознайомлення) – перший історичний твір на землях Київської Русі, пам'ятка XII ст., основа українського літописання. Героїчний зміст літопису. 4 твори на вибір учителя: «Три брати – Кий, Щек, Хорив і сестра їхня Либідь», «Про князя Олега», «Про княгиню Ольгу», «Святослав укладає мир з греками...», «Володимир вибирає віру», «Про хрещення Русі князем Володимиром», «Розгром Ярославом печенігів. Початок великого будівництва в Києві. Похвала книгам». Змалювання вчинків літописних героїв. Уславлення засновників Київської Русі. Любов київських князів до своєї землі, їхня сила духу, воля, благородство, сміливість, рішучість, вірність тощо. ТЛ: літопис	Учень/учениця пояснює значення літописання для нащадків; визначає основну мету почутого; читає літописні оповіді у різний спосіб відповідно до мети читання; співвідносить зміст літописних оповідей з історичним і культурним контекстом; вибірково переказує зміст почутого повідомлення	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком» або ін.), визначення провідної думки та деталей почутого та/або прочитаного тексту, формулювання запитань до тексту, відповіді на запитання до тексту, творчий переказ тексту, коментування та інтерпретація тексту, самостійне збирання інформації, написання мінітвору або створення посту для соцмереж, дискусія (очно або в онлайн-середовищі), виокремлення і пояснення окремих мовних явищ у своєму і чужому мовленні
				Учень/учениця читає оповідання та повісті у різний спосіб відповідно до мети читання; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; визначає тему та

				жанрові особливості оповідань; визначає актуальність і несуперечливість тексту на основі власного досвіду та досвіду інших осіб; аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом; висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; характеризує особливості форми тексту, зумовлені змістом; самостійно складає простий план почутого; знаходить у тексті відповіді на поставлені запитання; творчо опрацьовує прочитаний текст; залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою інших осіб тексти для читання, які належать до різних стилів і жанрів, аргументує свій вибір
15.	1	Олександр Олесь (Кандиба) (1878- 1944). Поезії з книги «Княжа Україна», їх зв'язок із літописами. Поетична оповідь про минуле нашого народу, князів Київської Русі, їхню мудрість, благородство, хоробрість, любов до рідної землі. «Заспів». Природа та язичницькі боги у вірші «Україна в старовину». Оспівування князя Олега у вірші «Похід на Царгород». Образ Ярослава Мудрого в однойменному віршованому творі	Учень/учениця читає оповідання та повісті у різний спосіб відповідно до мети читання; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; визначає тему та жанрові особливості оповідань; визначає актуальність і несуперечливість тексту на основі власного досвіду та досвіду інших осіб; аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом; висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; характеризує особливості форми тексту, зумовлені змістом; самостійно складає простий план почутого; знаходить у тексті відповіді на поставлені запитання; творчо опрацьовує прочитаний текст; залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою	
16.	2	Іван Нечуй-Левицький (1838-1918). «Запорожці». Замальовка життєпису письменника. Осмислення минулого в казці «Запорожці». Елементи сюжету. Образи-персонажі твору. Образ Карпа Легючого. Роль портрета у розкритті характеру. Фантастичне і реальне в казці. Описи природи Запорозької Січі.	осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; характеризує особливості форми тексту, зумовлені змістом; самостійно складає простий план почутого; знаходить у тексті відповіді на поставлені запитання; творчо опрацьовує прочитаний текст; залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою	
Світ природи і людини у художній прозі – 9 год.				

17.	3	Євген Гуцало (1937-1995). «Лось». Замальовка життєпису письменника. Композиційні та сюжетні особливості оповідання «Лось». Протистояння добра і зла в оповіданні. Образи хлопчиків, їхня невідступність у захисті гуманних переконань. Співчуття, милосердя — шлях до перемоги добра. Великий світ природи і місце у ньому людини	Учень/учениця пояснює значення літописання для нащадків; визначає основну мету почутого; читає літописні оповіді у різний спосіб відповідно до мети читання; співвідносить зміст літописних оповідей з історичним і культурним контекстом; вибірково переказує зміст почутого повідомлення	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком» або ін.), визначення провідної думки та деталей почутого та/або прочитаного тексту, формулювання запитань до тексту, відповіді на запитання до тексту, творчий переказ тексту, коментування та інтерпретація тексту, самостійне збирання інформації, написання мінітвору або створення посту для соцмереж, дискусія (очно або в онлайн-середовищі), виокремлення і пояснення окремих мовних явищ у своєму і чужому мовленні.
18.	3	Володимир Винниченко (1880-1951). «Федько-халамидник». Цікава історія з життя письменника. Композиційні та сюжетні особливості оповідання «Федько-халамидник». Художня розповідь про дивовижного хлопчика Федька, його життя і пригоди, стосунки з однолітками. Характеристика героїв твору. Виховне значення оповідання. ТЛ: головний герой, другорядні герої	Учень/учениця читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; розрізняє зміст оповідань та повістей у контексті авторського задуму; формулює тему та основну думку твору; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; фіксує потрібні елементи тексту, оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок; представляє текстову інформацію з одного джерела, використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням та мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами	
19.	2	Григор Тютюнник «Дивак». Любов до природи в оповіданні «Дивак». Допитливий, чуйний, добрий хлопчик Олесь, його жага пізнати загадковий світ природи, вміння фантазувати, уявляти. Гідна поведінка Олесья як позиція особистості		
20.	1	Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей Пригоди і фантастика у сучасній прозі – 8 год		
21.	4	Галина Малик (нар. 1951 р.). «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії» (скорочено) Повість-казка сучасної дитячої письменниці. Морально-етичні проблеми в казці: добро і зло, відповідальність за свої вчинки, вміння долати перешкоди на шляху до мети. Елементи незвичайного в повісті. Символіка країни Недоладії та її мешканців. ТЛ:	Учень/учениця читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; формулює тему та основну думку твору; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; характеризує емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; проводить паралелі між образами і	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком» або ін.), визначення провідної думки та деталей почутого та/або прочитаного тексту, формулювання запитань до тексту, відповіді на запитання до тексту, творчий переказ тексту, коментування та інтерпретація тексту, самостійне збирання інформації, написання мінітвору або створення посту

		повість, портрет, портретна деталь	ситуаціями, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; аргументує власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати;	для соцмереж, дискусія (очно або в онлайн-середовищі), виокремлення і пояснення окремих мовних явищ у своєму і чужому мовленні
22.	4	Всеволод Нестайко (1930-2014). «Чарівний талісман» (скорочено) Цікава історія з життя письменника. Композиційні та сюжетні особливості повісті. Галерея портретів повісті. Проблеми дружби, взаємодопомоги, стосунків батьків, дорослих і дітей. ТЛ: портрет, портретна деталь	визначає спільні та відмінні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів	
Науково-художня та науково-популярна література – 2 год				
23.	2	Науково-художня та науково-популярна література як різновид дитячої пізнавальної літератури (загальне ознайомлення). Навчальна література, тексти із ЗМІ (загальне ознайомлення). Оповідання Д. Красицького «Дитинство Тараса» Твори про життя видатних дітей. Оповідання А. Багряної «Маленька Ляпутета»	Учень/учениця читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; аргументує власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати; визначає спільні та відмінні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; описує свої літературні вподобання, знає, яким чином можна задовольнити потреби у знаходженні нової інформації	Створення усного повідомлення на обрану тему, обговорення порушених у художньому тексті /медіатексті проблем із залученням та проєкцією на власний або відомий життєвий досвід, аргументація із наведенням відповідних прикладів, висловлювання ставлення до думок інших осіб, створення індивідуально або спільно з іншими плакату або презентації.
Узагальнення та систематизація вивченого – 4 год				

24.	4	Узагальнення та систематизація вивченого в I і II семестрах навчального матеріалу.	Учень/учениця розуміє та відтворює навчальний матеріал, зміст вивчених художніх творів, аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом, обстоює власну позицію щодо проблем порушених у вивчених художніх творах; пояснює теоретико-літературні поняття, здобуті в процесі опрацювання програмового матеріалу, співвідносить зміст вивчених художніх творів із історичним і культурним контекстом; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу вивчених художніх текстів; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади із прочитаних творів; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів	Створення усного повідомлення на обрану тему, обговорення порушених у художньому тексті проблем із залученням та проєкцією на власний або відомий життєвий досвід, аргументація із наведенням відповідних прикладів, висловлювання ставлення до думок інших осіб, опис власних літературних уподобань (у формі малюнка, інформаційного плакату, колажу, мотиватора, мема, буктрейлера або ін.), взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі (створення індивідуально або спільно з іншими медіапродукту), створення індивідуально або спільно з іншими плакату або презентації. Літературні вікторини, квести, ігри
25.	1	Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей		
Література рідного краю – 4 год.				
26.	4	Художні твори літератури рідного краю (за вибором учителя) Ознайомлення з літературним доробком письменників земляків, які доступні для сприйняття й споріднені тематично із вивченими творами.	Учень/учениця знає письменників рідного краю; читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; розуміє зміст і висловлює власну думку щодо прочитаного; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою інших осіб тексти для читання, аргументує свій вибір.	Створення усного повідомлення на обрану тему на підставі зібраної інформації, обговорення порушених у художньому тексті проблем із залученням та проєкцією на власний або відомий життєвий досвід, аргументація із наведенням відповідних прикладів, висловлювання ставлення до думок інших осіб, опис власних літературних уподобань (у формі малюнка, інформаційного плакату, колажу, мотиватора, мема, буктрейлера або ін.), перетворення графічної інформації (схема, таблиця) на текстову, взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі (створення індивідуально або спільно з іншими медіапродукту), створення індивідуально або спільно з іншими плакату або презентації. Робота з епіграфом, афоризмом; інформація з

				опорою на життєвий досвід; робота в групах «Літературна карта мого краю»; мініпроект «Слово талановитого майстра»
Позакласне читання - 4 год				
27.	4	Твори для позакласного читання вчитель обирає з Додатку 1		

Для вивчення напам'ять

1. Напам'ять 8-10 прислів'їв та приказок
2. Напам'ять 8-10 загадок
3. Напам'ять 1-2 віршовані загадки
4. Т.Шевченко «За сонцем хмаронька пливе...», «Садок вишневий коло хати...»
5. 1 вірш П.Тичини (на вибір)
6. 1 вірш М. Рильського (на вибір)

ДОДАТОК 1

Список творів для додаткового читання

1. Андрусяк І. «Третій сніг».
2. Вінграновський М. «Сіроманець».
3. Воскресенська Н. «Дивовижні пригоди Наталки у Країні Часу».
4. Гаврош О. «Пригоди тричі славного розбійника Пинті».

5. Глібов Л. Віршовані загадки
6. Гридін С. «Федько – прибулець з інтернету».
7. Грінченко Б. «Украла»
8. Королів-Старий В. «Хуха-Моховинка»
9. Коцюбинський М. «Хо», «Харитя», «Ялинка»
10. Лапікури Валерій і Наталія «Чарівна брама».
11. Леся Українка «Лелія».
12. Мензатюк З. «Загадки про рослини», «Таємниця козацької шаблі»
13. Міфи та легенди: «Про створення землі», «Про вогонь», «Про вітер», «Про дощ», «Чому буває сумне сонце?», «Сестра орлів», «Чому в морі є перли і мушлі?», «Сокіл-Род», «Прадуб», «Лелека», «Ведмідь», «Ластівки», «Синьоока проліска».
14. Народні казки: «Про бідного парубка та царівну», «Красний Іванко і заляте місто», «Золотий черевичок», «Три бажання»
15. Народні перекази: «Запорожці в урочищі Сагайдачному», «Звідки пішло прізвище Богдана Хмельницького», «Олекса Довбуш», «Козацьке житло», «Ой Морозе, Морозенку».
16. Полонський Р. «Таємниця країни суниць».
17. Симоненко В. «Подорож у країну Навпаки».
18. Стельмах Я. «Вікентій Прерозумний».
19. Цілик І. «Місторія однієї дружби».
20. Шевчук В. «Панна квітів», «Чотири сестри»

ДОДАТОК 2

Електронні ресурси з української літератури для учнів

Центральна бібліотека України для дітей <https://chl.kiev.ua/default.aspx?id=68>

Адреси бібліотек України для дітей <https://chl.kiev.ua/default.aspx?id=40>

Бібліотека української літератури <https://www.ukrlib.com.ua/>

КЛЮЧ («Краща література юним читачам») <https://chl.kiev.ua/key>

Львівська обласна бібліотека для юнацтва імені Романа Іваничука <http://bibliotekanarynku.com/>

Національна бібліотека України для дітей <https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=3834>

Полтавська обласна бібліотека для дітей імені Панаса Мирного <http://odb.poltava.ua/>

Фанфіки українською <http://fanfikuua.blogspot.com/> Централізована система бібліотек для дітей м. Дніпро <http://www.childlib.dp.ua/>

Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (культурно-просвітницький блок) <http://surl.li/qqbi>

Електронна бібліотека «Librarius» <https://librarius.pro/>

Електронна бібліотека «Чтиво» <https://chtyvo.org.ua/>

Світ літератури <https://svitliteraturu.com/>

Колыба. Портал про Закарпаття. Закарпатські народні казки <https://www.kolyba.org.ua/biblioteka/zakarpatski-kazki>

Колыба. Портал про Закарпаття. Легенди Закарпаття <https://www.kolyba.org.ua/biblioteka/legendizakarpattja>

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 р. // Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
2. Закон України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017) // Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (16 січня 2020 р) // Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>

4. Методичні рекомендації для розроблення модельних навчальних програм // Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/03/25/metod.pdf>
5. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в першому (адаптивному) циклі / 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції НУШ (МОН України №4.5/2303-21 від 06.08.2021) // Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/83419/
6. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти. Наказ МОН № 289 від 01.04.2022 року // Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/
8. Навчальна програма не має копіювати модельну: що спільного й різного в цих програмах // Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/navchalna-programa-ne-maye-kopiyuvaty-modelnu-shhospilnogo-j-riznogo-v-tsyh-programah/>
9. Новий освітній стандарт для 5-9 класів – що це за документ і що він змінює // Режим доступу: <https://nus.org.ua/questions/novyj-osvitnij-standart-dlya-5-9-klasiv-shho-tse-za-dokument-i-shho-vinzminyuye/>
10. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (Наказ МОН від 19.02.2021 р. № 235 // Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyiosvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
11. Шиян Р., Ляшенко О., Фіцайло С., Дубовик О., Гайдамака О. Усе про модельні навчальні програми для розробників і шкіл // Режим доступу: <https://nus.org.ua/questions/vidpovidayemo-nazapytannya-use-pro-modelni-navchalni-programy-dlya-rozrobnykiv-i-shkil/>